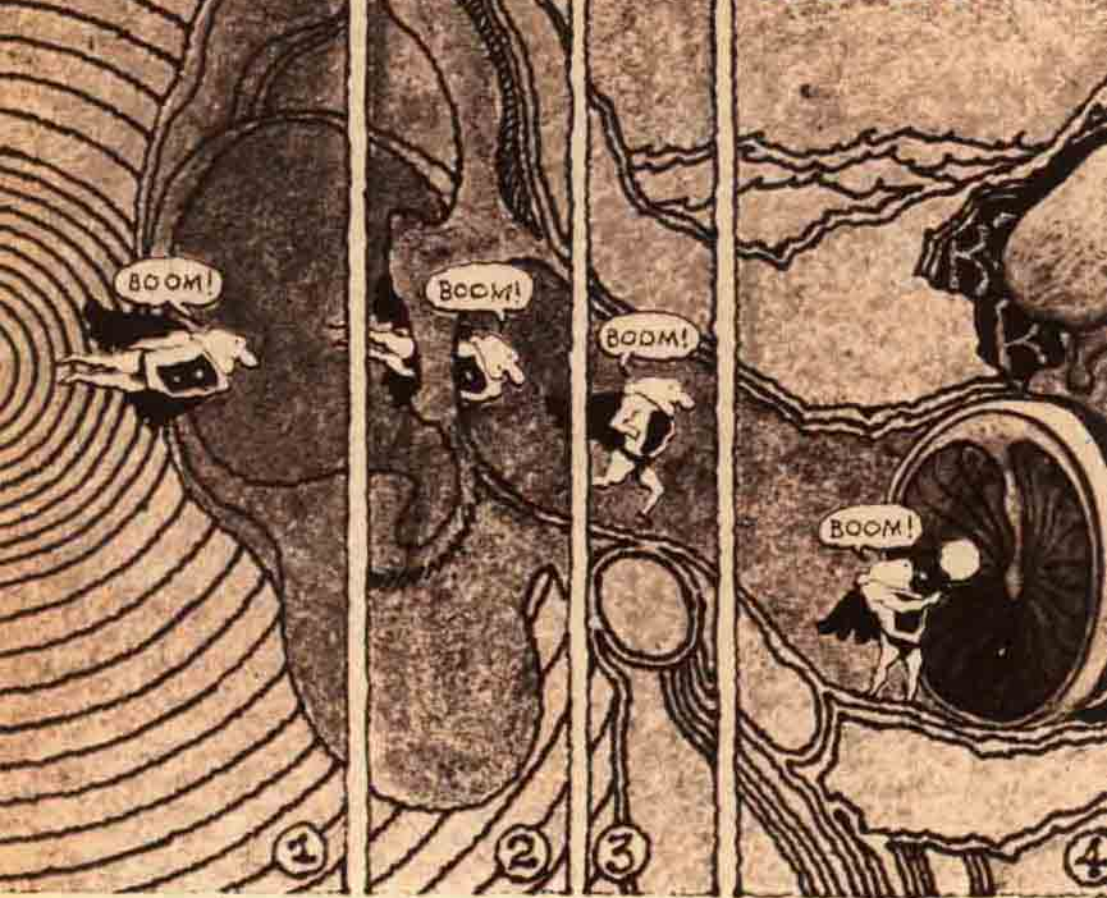
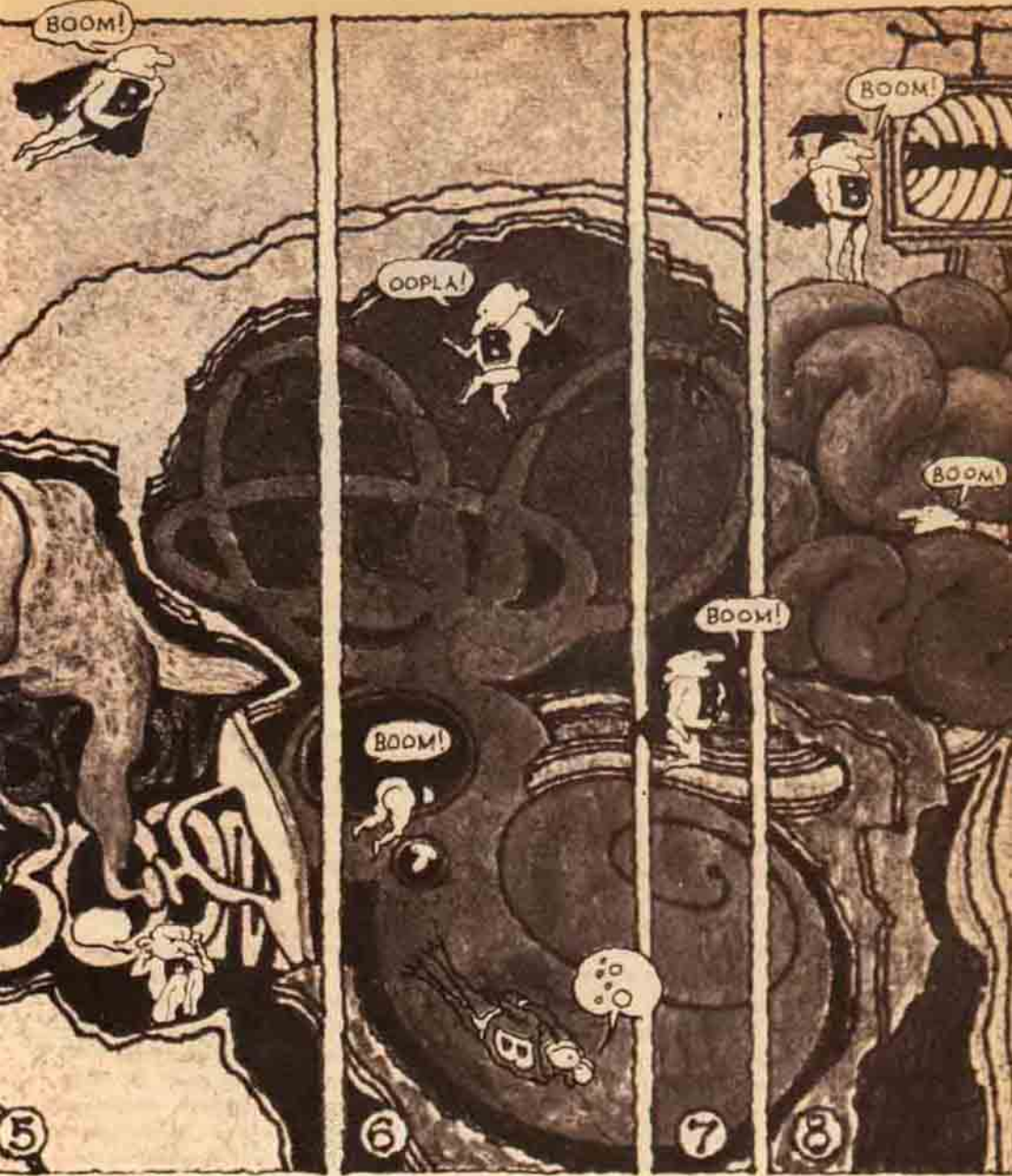

BOOM!

MAN

Gürültü : Çağımızın
belâsı ve zevki

«Adım Boom'dur. Uygarlığın gürültüsü tarafından çok hoşlandığım bir geziye gönderilirim. Bu gürültülü oyunumu oynamak üzere sayısız insanın kulaklarında kendime bir sığınak bulurum. Kulak kıkırdağı beni bir huni gibi yakalar. Onun dolambaçlı yolları beni kulak zarına kadar hiç bir engelle çarptırmadan yöneltir, çoğun balmumu gibi yapışkan bir maddeyle bulanmış küçücük kıllar bana orada biraz direnç gösterirler. Fakat tam rahat ve sükûna, beyinin dolamları içinde yuva kurduğum zaman kavuşurum ve o zaman bütün bu gürleyici, patlayıcı zıplama ve hoplamalarımın bir işe varacağını anlarım».

Gürültünün insanlar üzerine yaptığı etkiyi daha iyi araştırabilmek için suni gürültü «üretiliyor». Özel bir oparlör sesi çevresindeki evlerin duvarlarına yöneltirken.

“ Ulu Tanrım,
bana huzur denilen
Cenneti
...Sessizlik ve sükûnu
ihсан eyle ”

Eski Çinliler ölüm mahkûm olan suçluları boru ve davul gürültüleriyle öldürürlerdi. En büyük ceza, onlarca, asmak değildi. Suçlunun etrafında toplanan flüt üfürücüler, davulcular ve daha birçok gürültü yapımcılar hep birden «konserlerine» başladıktan biraz sonra suçu yere yıkılır ve bu gürültü zavallı tamamiyle ölüncüye kadar sürerdi. «Bu insana en büyük ıstırabı veren bir ölüm şekliydi».

Aradan 2000 yıl geçti. Günlük gürültüler, köpek havlamaları, bebeklerin ağlamaları, su borularının ses çıkarması, sifonların çekilmesi çağımızın insanına, ellerini gökyüzüne kaldırarak, «Ulu Tanrım, bana gürültüsüz bir dünya ver, bana huzur denilen o cenneti, sessizlik ve sükûnu ihсан eyle», şeklinde dua etmeye zorladı.

Fakat gürültüden sinirlenen birçok insanlar ise Tanrıya dua etmekten başka şeyler de yapmaktadır. Meselâ Münihli grafikçi Helmut Winter uçakların gürültüsüne içerleyerek kendi yaptığı bir mançimikle onları «bombardıman» etmeğe kalkmıştı. Almanyada çalışan yabancı işçilerden Sicilyalı Michele Castro'da Bremen'deki Protestan Kilisesinin papasını çan çalarken yakalamış ve kilisenin kapısına kadar sürükleyerek götürdükten sonra «seni öldürürüm, benim «bambini» (çocuklar) uyumak yok kaç gün» diye zavallı papazı korkudan tir tir titretmişti. Bir Japon öğrencisi de kafasını, haftalarca kendisini rahatsız eden sokaktaki kazık çakan buhar şahmerdanının altına koyarak intihar etmiş ve böylece bu dayanılmaz gürültüden kendisini «kurtarmıştı».

Salgın hastalıkların ünü araştırmacısı Dr. Robert Koch, «insanlar birgün gürültü ile de tıpkı kolera ve veba ile savaştıkları gibi savaşmak zorunda kalacaklardır», demişti.

O gün geldi.

Almanyada yapılan bir araştırma her iki kişiden birinin gündüzün, her dört kişiden birinin de geceleyin gürültüden müteessir olduğunu göstermiştir, altı kişiden biri de artık ne gündüz, ne de gece aradığı sükûneti bulamamaktadır. Fakat bunlardan çoğu gürültünün, evlerimizi, iş ve dinlenme yerlerimizi ne kadar kötü bir şekilde etkilediğinin daha tamamiyle farkında değildir.

Gürültü tufanı herkesin gurur duyduğu bir şeyin sonucudur. Teknik çağımızın rahmetlerinin, ekskavator, greyder gibi dev yol yapma makinelerinin gürültüleri, buhar çekiçlerinin gümbürtüleri, sonsuz otomobil kuyruklarının bitmez tükenmez uğultuları, uçakların dayanılması güç ulumalar her gün insanların kulaklarını doldurmakta, sınırlarını bozmakta ve onların hayattan bezmelerine, şaşkınca ve tecavüzkâr hareketlerde bulunmalarına sebep olmaktadır. İnsanları özellikle şehirlerde en fazla taciz eden trafik gürültüleri olmaktadır. Gürültü ile ilgili bir incelemesinde uzman Dr. Otto Guthof 1968 yılı başlarında şöyle diyordu :

«Trafik gürültüsü trafik noktalarında artık insanlara zarar verecek sınırı aşmıştır. Özellikle vatandaşların ertesi gün rahatça işlerinde çalışabilmeleri için muhtaç oldukları gece sükûneti nüfusun büyük bir kısmı için sağlanması imkân-

sız bir hal almıştır». Offenburg'lu bir vatandaş uçak gürültüsünden şikâyetini Rhein-Main Hava Alanı direktörüne yazdığı bir posta kartıyla şöyle ifade etmiştir:

«Gece saat 3.45 te hastane ile «Rosenhöhe» arasındaki bölgede uçan pilota fazla kötü bir şey dilemem, fakat midesi 8 gün müddetle Main nehri- nin sularından daha ince süsün...»

Uçaklar yüzünden gece tatlı uykularından uyananların sayısı Federal Almanyada yavaş yavaş 40.000'i bulmuştur.

Arada sırada gürültü yüzünden şimdye kadar sakin ve barışçıl tanınan vatandaşların başkalarına tecavüz ederek suç işledikleri bile görülmeye başlamıştır. Chicago'lu Brian Jones yıllardanberi cadde üzerindeki evinden geceleyin geçen otomobillerin her türlü gürültüsünü işitmeğe alışmıştı. Fakat bir gün artık son damla bardağı taşır- mış olacak ki, sabahleyin her zamanki gibi bürosuna gelen Jones masa arkadaşının kahvesini karıştırırken, kaşığı fincanın iç tarafına sürmesi ve iç gıcıklayıcı bir ses çıkarması üzerine, yanındaki iskemleyi yakaladı ve kahvesini böyle gürültüyle karıştıran arkadaşının omuzuna fırlattı. Jones nihayet sinirlerini yatıştıracak bir şey yapmağa muvaffak olmuştu, fakat bu ona 6 ay hapse mal oldu.

Bu konuda Amerikan Sağlık Servisi danışmanlarından Dr. Samuel Rosen, «gürültü insanı hasta yapar, kavgaya ve tecavüzkar hareketlere ve düşüncesiz eylemlere sebep olur» diyor. Ani gürültüler dramatik vücut tepkilerine sebep olur: «Adrenalin hormonu kana hücum eder, tıpkı gerginlik ve korku anlarında olduğu gibi, kalp çabuk atmağa başlar, gözbebekleri genişler, kafa iki tarafa sallanır, deri renksizleşir, yemek borusu, mide ve bağırsaklara kramp gelir.» Bütün bu simptomlar (âraz) sinirli, nörotik veya hafif psikolojik bozuklukları olan insanları, ıstırap verici gürültü altında sonunda normal hareket ve davranışlarından uzaklaşmağa zorlar.

Bugünkü bu gürültü fırtınası ne kadar belirligin ve insan sağlığı için ne kadar tehlikeli ise ona karşı alınan tedbirler de o kadar basittir.

«Gürültü ile mücadele» adındaki derginin görüşüne göre, bir yabancı işçinin ağızını kapalı tuttuğu veya iş parçasını aynı gürültülü hareketle yakalamadığı takdirde tam iş yapmasına imkân yoktur. Aynı dergi, İngiltere ve İsviçre işletmelerinin yabancı işçileri teskin etmek ve batının yaşama kültürüne daha iyi uyabilmelerini sağlamak için neler yapılması gerektiği üzerinde durmakta

ve biz yarın mevcut gürültünün Türkiyeden, Yunanistan'dan, Fastan gelen yabancı işçiler tarafından daha da arttırılmasını sağlamağa çalışmalıyız, demektedir.

Fakat ortama uydurulmağa çalışılan bu insanların, inşaat şantiyelerinden ve uçaklardan gelen gürültülerle kulakları ağır işitmeğe başlarsa, o zaman da buna Hamburg Yapı İşleri Hukuk Dairesi şefi şu cevabı vermektedir: «Her vatandaş kaçınılmasına imkân olmayan gürültüleri kabul etmek ve en iyi olanaklarına göre kendisini korumaktan zorunludur.»

Öte yandan yeni gürültülü modern müzikten hoşlananlarla endüstri ise gürültüden zevk almaktadır. Modern Beat müziği adı altında yayılan tam ve gitara gürültüleri, otomatik bir perçin çekicinin gürültü düzeyine çıkmaktadır: 110 Dezibel'den fazla. Bir taraftan da Amerikada işitme cihazları yapan tanınmış bir firmanın baş mühendisi, sessiz çalışan elektrikli yardımcı cihazlarının alıcısı az olmaktadır. Halk elindeki şeyin çalışırken belirli bir gürültü yapmasından hoşlanmaktadır, demektedir.

Amerikanın dev otomobil yapımcıları, otomobil kapılarının kapanırken dolgun ve kuvvetli bir ses çıkarmasını sağlamak için «her yıl binlerce dolar harcamaktadırlar. Hemen hemen hiç ses çıkarmayan elektrik süpürgeleri yapmak kabildir, fakat ev kadınları bunları verimsiz diye satın almayacaklar ve gürültüsü çok olanları tercih edeceklerdir. Babacan aile babaları ise otomobillerinin gürültüyle durup kalkmasını pek severler.»

Her taraftan birçok gürültülerin duyulduğu endüstri dünyasında kana adrenalinin hücum etmesi pek o kadar nahoş bir şey olmadığı ve genç kız ve erkeklerin Pop ve Beat'in top atışını andıran müziğini çıkararak dinlemeğe ve dans etmeğe bayıldıkları ve ev kadının kulakları rahatsız edici motor sesli elektrik süpürgesinden hoşlandığı ve bundan bir yaşama cesareti ve zevki çıkardığı göz önünde tutulursa, Chicago'daki bir konferansta «Gürültü seks (cinsiyet) ile yakından ilgilidir» diyen psikoloğa hak vermek gerekecek.

Biri için gürültü olan şey, öteki için en tatlı bir nağmedir. Motosikletlerinin ekzozlarını patlatarak caddelerden son hızla giden gençler için bundan daha zevkli bir müzik olamaz.

Tavla da düşüş geldiği zaman hasmının taşlarını adeta kıracakmış gibi vurarak ses çıkartan oyuncu kadar mutlu insan az bulunur. Ama bir de ötekine sorun.